

Robert Patryk Dziembowski

"Nielegalna i szkodliwa treść w internecie : aspekty prawnokarne", Maciej Siwicki, Warszawa 2011 : [recenzja]

Studia Prawnoustrojowe nr 19, 161-163

2013

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Recenzje

Maciej Siwicki: *Nielegalna i szkodliwa treść w internecie. Aspekty prawnokarne*, Wolters Kluwer, Warszawa 2011, ss. 299

Monografia *Nielegalna i szkodliwa treść w internecie. Aspekty prawnokarne* stanowi niezwykle ciekawe opracowanie poświęcone przestępczości związanej z treścią informacji. W polskiej literaturze przedmiotu brakowało dotąd podobnej publikacji. Struktura książki opracowana w sposób bardzo przejrzysty, czytelny i – co najważniejsze – logiczny i prawidłowy. Dlatego też stanowi ona niezwykle interesujący poradnik skierowany również do osób nie związanych z prawem, które z uwagi na wykonywaną pracę czy obowiązki powinny jednak znać podstawowe instrumenty prawne odnoszące się do szkodliwych treści zamieszczonych w Internecie.

Autor w recenzowanej monografii generalnie porusza trzy zagadnienia. Po pierwsze – rozważa zakres kryminalizacji przestępstw związanych z treścią informacji na tle Konwencji Rady Europy o cyberprzestępczości, decyzji ramowej Rady Europy z dnia 22 grudnia 2003 r. o zwalczaniu seksualnego wykorzystywania dzieci i pornografii dziecięcej oraz decyzji ramowej z dnia 28 listopada 2008 r. dotyczącej zwalczania pewnych form i przejawów rasizmu i ksenofobii za pomocą środków prawnokarnych. Po drugie – przybliży zasady odpowiedzialności dostawców i innych operatorów usług internetowych zawarte w dyrektywie 2000/31/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 8 czerwca 2000 r. w sprawie niektórych aspektów prawnych usług społeczeństwa informacyjnego, w szczególności handlu elektronicznego w ramach rynku wewnętrznego. Po trzecie – wskazuje sposoby przeciwdziałania wykorzystywaniu Sieci w celu rozpowszechniania treści niezgodnych z prawem.

Monografia Macieja Siwickiego składa się z przedmowy, sześciu rozdziałów i zakończenia. W rozdziale pierwszym „Przestępczość związana z treścią informacji” autor wskazuje rozmiary oraz tendencje przestępczości związane z treścią informacji umieszczanej w Internecie. Szczególną uwagę poświęca w tym miejscu pojawiającymi się w Sieci zjawiskom związanym z rasizmem, faszyzmem, ksenofobią oraz pornografią, w tym pornografią o charakterze pedofilskim. Prezentując rozmiary i tendencje związane z treścią informacji, odnosi się do badań prowadzonych w krajach Unii Europejskiej (m.in.

w Wielkiej Brytanii, Francji, Czechach, Polsce) oraz w Stanach Zjednoczonych Ameryki. Wskazuje również formy i sposoby rozpowszechniania nielegalnych i szkodliwych treści.

W rozdziale drugim „Kryminalizacja zachowań motywowanych rasizmem, faszyzmem i ksenofobią” Maciej Siwicki zawarł uwagi o charakterze terminologicznym oraz podjął zagadnienia związane z propagandą przestępczości, przemocy i nienawiści w kontekście prawa do wolności słowa oraz jego nadużywania. W tym miejscu przywołał konkretne regulacje prawne, w tym Powszechną Deklarację Praw Człowieka, Międzynarodowy Pakt Praw Obywatelskich i Politycznych, Kartę Praw Podstawowych Unii Europejskiej, Europejską Konwencję o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności oraz Amerykańską Deklarację Praw i Obowiązków Człowieka, oraz oparł się na orzecznictwie Europejskiego Trybunału Praw Człowieka. Wskazał także na możliwości społecznej kontroli nadużyć związanych z rozpowszechnianiem poglądów i postaw rasistowskich, faszystowskich oraz ksenofobicznych w systemie ONZ, Rady Europy czy Unii Europejskiej. W dalszej części zaprezentował standardy kryminalizacji zachowań motywowanych rasizmem, faszyzmem i ksenofobią w ujęciu prawnoporównawczym na tle uregulowań obowiązujących m.in. w Czechach, Danii, Holandii, Finlandii, Francji, Austrii, Włoszech, Grecji, Portugalii, Wielkiej Brytanii i Kanadzie.

W rozdziale trzecim „Karalność rozpowszechniania pornografii i pornografii pedofilskiej” Maciej Siwicki zawarł uwagi o charakterze terminologicznym związane z pojęciem pornografii oraz twardej pornografii. Dokonał też oceny wpływu pornografii na osobę małoletnią. Wskazał na międzynarodowe inicjatywy w zakresie przeciwdziałania i kryminalizacji rozpowszechniania pornografii pedofilskiej (Konwencja o prawach dziecka ONZ wraz z Protokołem Opcjonalnym, Konwencja Rady Europy o cyberprzestępczości, regulacje normatywne Unii Europejskiej – decyzja Rady z dnia 29 maja 2000 r. w sprawie zwalczania pornografii dziecięcej w Internecie 2000/375/WSiSW oraz decyzja ramowa Rady z dnia 22 grudnia 2003 r. dotycząca zwalczania seksualnego wykorzystywania dzieci i pornografii dziecięcej 2004/68/WSiSW). W dalszej części rozdziału autor poruszył niezwykle interesującą tematykę związaną z przestępstwami seksualnymi na szkodę małoletniego w wybranych krajach, m.in. w Niemczech, Wielkiej Brytanii, Grecji, Belgii, USA, Australii.

W rozdziale czwartym „Przestępstwa związane z treścią informacji w polskim kodeksie karnym” czytelnik może zapoznać się z rzetelną analizą art. 256 k.k. na tle rozwiązań Konstytucji RP, kodeksu karnego z 1969 r., dekretu z dnia 13 czerwca 1946 r. o przestępstwach szczególnie niebezpiecznych w okresie odbudowy Państwa oraz dekretu Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego – Kodeks karny Wojska Polskiego z dnia 23 września 1944 r. Autor nie zapomina przy tym o art. 55 ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r.

o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, regulującym kwestię kłamstwa oświęcimskiego. W dalszej części rozdziału analizuje kwestię pornografii i pornografii dziecięcej, uregulowanej w art. 202 k.k.

Rozdział piąty „Zasady odpowiedzialności dostawców dostępu do Internetu oraz innych operatorów usług internetowych” przybliży problematykę regulacji prawnych określających odpowiedzialność podmiotów w sieciach telekomunikacyjnych na podstawie postanowień dyrektywy 2000/31/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 8 czerwca 2000 r. w sprawie niektórych aspektów prawnych usług społeczeństwa informacyjnego, w szczególności handlu elektronicznego w ramach rynku wewnętrznego, przepisów o odpowiedzialności usługodawców świadczących usługi drogą elektroniczną w wybranych państwach oraz na gruncie prawa polskiego.

W rozdziale ostatnim „Zapobieganie zjawisku rozpowszechniania nielegalnych i szkodliwych treści z wykorzystaniem internetu” Maciej Siwicki zauważa, iż działania podejmowane w celu ograniczenia swobodnego przepływu informacji w Sieci powinny zmierzać w dwóch głównych kierunkach: uświadamiania zagrożeń i edukacji oraz rozwoju i wspierania systemów samokontroli. W dalszej części rozdziału dokonuje szczegółowej analizy tych dwóch podstawowych metod.

Należy zauważyć, iż pod względem merytorycznym recenzowana monografia prezentuje najwyższy poziom. Wkład pracy autora jest nie do przecenienia. Każdy rozdział, w tym wiele podrozdziałów zostało zakończonych wnioskami porządkującymi prezentowane treści. Także poprawność i swoboda językowa oraz logiczna struktura pracy zasługują na wysoką ocenę, a bogata bibliografia przedmiotu oparta została w dużej mierze na publikacjach autorów zagranicznych. Z całą pewnością prezentowana monografia zasługuje na szczególną uwagę osób zainteresowanych problematyką przestępczości związanej z treścią informacji.

Robert Patryk Dziembowski